

die vele
trielen
midden-
eten we
winkel-
et veel
gen dat
erhalve
rgdheid

H. eerst
eds oor-
en, doch
de staf
Tweede
kt, dat,
betreft,
an sig-
ieve ar-
drijf de
is daar

n moet,
grote
el, want
eine be-
aan de
grote
en win-
... wij
ds voor-
om ons
zulke
uitkomst
ntwoord
terwille
t op zij

om der
gevaar
aan de
ijs geeft
moeten
en waren
n schen
oit mee-
che lijn,
en enke-

van den
ending
is ook
elke zij
vormen
r. Kuy-
er ma-
re van
tig ruim
d is van
schappe-
kerkelijk
meenen
gevormd

rie be-

ers min-
de reien
zie, doe
nner tot
rkommen.
rbeiders
en zijn,
ering ko-
verschil-
en, maar
evangen
ft, moet
chool in

missen

de par-
r komen
ndustrie,
en, dan
groepen,
e en de
el maat-
neel van
dan ver-
ch open-
scherpte
strijd op
houden,
elsstand
acht ons
zijn aan
de over-
ling.

En daarom: „La société ne doit pas être constituée de deux grandes catégories: riches et pauvres. Cette opposition est pleine de dangers. Il faut, que la pyramide reste sur ses pieds, et pour cela elle doit comprendre une classe moyenne solide. On doit d'ailleurs lui reconnaître de vigoureuses qualités sociales; là sont des forces indépendantes, autonomes, libres, sans lesquelles il n'y pas d'état social stable et prospère”. (4).

Deze aanhaling brengt mij tot mijn laatste punt.

De middenstand dient ook te worden bestendigd, om de geestelijke en zedelijke eigenschappen, die in deze klasse tot openbaring komen. Zeker, ook bij kent haar fouten en ik heb over zijn gebreken niet gezwezen, maar zijn goede kwaliteiten moeten evenzeer erkend, en een der eerste uitnemende eigenschappen is wel die der persoonlijke geestelijke kracht. Die kracht, welke God in den mensch heeft gelegd, ontplooit zich het schoonst in den middenstand, want hij werkt noch met de domme kracht van het kapitaal, noch als staatsbedrijf, waarin het particulier initiatief zooveel schade lijdt, en de eene helft der bevolking tot ambtenaren maakt wordt.

Hier komt de persoonlijkheid meer tot haar recht.

Hier ontwikkelen zich allerlei persoonlijke deugden van toewijding en volharding, die in den vaak moeilijken strijd om het bestaan, en in de voortdurende actie om zich staande te houden, meer dan elders aan den dag treden. Denkt slechts aan de taaiheid van wil en de energie van doorzettingsvermogen; aan de zuinigheid en ijver, aan de wilskracht en persoonlijke opoffering, aan het doorzicht in zaken en de kennis van menschen en waren, die bij den middenstand gevonden worden, en al deze eigenschappen, die in het particulier bedrijf het meest tot haar recht komen, werpen voor het economisch leven de rijkste vruchten af.

Dezen factor mogen wij niet voorbijzien.

Hierin ligt een moreele waardij voor onze samenleving, die ons hooger en veel hooger moet gaan, dan enkele materiele voordeelen, en het zou voor het sociale leven van onberekenbaar nadeel zijn, indien deze kostelijke geestelijke schatten gemist werden.

Tegen deze aderslating zijn wij niet bestand.

Voor alles heeft de maatschappij van tegenwoordig geestelijke versterking noodig, en de ethische verheffing moet den voorrang hebben boven alles wat stoffelijk voordeel biedt. En als wij dan zien dat wij, met inkrimping of afschaffing van een gewichtige klasse in onze samenleving, aan die zedelijke versterking ongetwijfeld te kort zullen doen, (ik druk mij met opzet zoo voorzichtig mogelijk uit), mogen wij er niet aan denken, al schijnt het economisch productiever, aan deze afbraak onzen steun te verleen.

Uit dit alles is de conclusie niet moeilijk.

Al begeeren wij allerminst den middenstand kunstmatig in het leven te houden, is er voor dezen stand in het maatschappelijk leven zeer zeker plaats, en noch uit economisch, noch uit zedelijk standpunt is zijn verdwijning geboden. Maar dan is het ook dure roeping van de middenstanders om alle krachten in te spannen tot bewaring en versterking hunner positie, en niet het minst hebben zij, die zich in het sociale leven door de beginselen van Gods Woord laten leiden, een gewichtige taak.

Hoe zij die taak volbrengen kunnen?

Alleen wanneer onze middenstanders beginnen met persoonlijk, ieder in z'n bedrijf en zaak, in z'n beroep en arbeid, belijdenis en leven met elkaar in overeenstemming te brengen, en vooris zich organiseren in hun vereeniging, die naar mijn meening niet anders kan zijn dan een principiele organisatie. Ik wil op dit punt thans niet verder ingaan, omdat dit onderwerp op zichzelf alle belangstelling waard is, doch dit een wil ik ervan zeggen, dat in een tijd als we thans beleven, waarin het sociale leven door de materiele jacht beheerscht wordt, het zoo noodig is, dat in iedere organisatie het geestelijk element, als uitgangspunt van heel ons streven, op den voorgrond wordt geplaatst, en die noodzaak drijft onze middenstanders als vanzelf in eigen christelijke vereenigingen.

Mits zij niet eenzelve worden.

Mits zij niet meenen, dat zij alleen de maatschappij vormen.

Mits zij ook vasthouden aan het algemeen belang, en wanneer zij de eischen der gemeenschap niet uit het oog verliezen, en bovenal hun zaken drijven als voor Gods aangezicht, zal hun ijveren voor eigen stand niet schadelijk maar zegenend werken voor heel het sociale leven.

Ook hierin is de godzaligheid tot alle dingen nut.

Zij heeft ook een belofte voor dit leven.

En die belofte wordt vervulling, wanneer wij als Christenen onze roeping tegenover den Heere en elkander verstaan en getrouw zijn, en in al ons gedragen, ook op het meest-materiele terrein, Zijn koninkrijk en gerechtigheid zoeken.

DIJK.

(4) Dit citaat van Brants, aangehaald door Augment t. a. p. p. 290, luidt vertaald aldus: De maatschappij moet niet bestaan uit twee groote klassen: rijken en armen. Deze tegenstelling is vol gevaren. De pyramide moet op haar voetstuk blijven, en daarom moet zij ook een soliden middenstand bevatten. Bovendien moet men hem dankbaar zijn voor krachtige sociale deugden; daar zijn onafhankelijke, zelfstandige, vrije krachten, zonder welke er geen sterke en voorspoedige sociale staat is.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Acta Synodi.

II.

De Generale Synode van Den Haag had aan de generale zendingen deputaten aanbevolen, zich te bejveren, „om het daarheen te leiden, dat op Java een man van wetenschappelijken zin in gebondenheid aan de Gereformeerde beginselen zich wijde aan de principiele bestrijding van de pseudo-religie en als taalgeleerde de leiding der taalstudie van de missionaire dienaren op zich neme. Zoodra deputaten achten, dat zij den rechten man hebben gevonden, treden zij met de zendingen kerken in overleg, opdat hij in samenwerking met deze en mede door haar financieelen steun worde uitgezonden”.

Met den bekenden ijver hebben genoemde deputaten aan den wensch der Synode voldaan. Na lang zoeken en veel tobben werd een student bereid gevonden, zich aan dezen heerlijken en betekenissen-volten arbeid te geven. Ook werden hem achter-eenvolgens een paar duizend gulden uitgekeerd ter tegemoetkoming in zijn studiekosten; maar helaas, het bleek, dat om verschillende redenen deze student niet de aangewezen man was; en nu zijn de deputaten evenver als tevoren. Dat deze loop van zaken zeer te betreuren valt, is niet tegen te spreken. Wel is het werk tot dusver ook zonder „taalgeleerde”, of gelijk nu zijn officieele titel luidt: „zendingsadviseur”, goed gegaan; maar onze zendingen zonden toch grootelijks gebaat zijn door iemand, die hen bij de ontzaglijk moeilijke studie van het Javaansch bij kan staan, en ook voorlichting geven bij de beoordeeling en behandeling der pseudo-religies.

Merkwaardig is de wijze, waarop de deputaten de verandering van den naam „taalgeleerde” in „zendingsadviseur” verdedigen in hun rapport hoofd 14 (bl. 169 van de Acta). Art. 2 der instructie luidt aldus: „Hij zal den naam dragen van Adviseur voor Arabische en Inlandsche aangelegenheden ten dienste van de zending van de Ger. Kerken in Nederland, of kortheidshalve Zendingenadviseur”. Van „zeer bevoegde zijde” was deputaten, die op informatie uit waren geweest, geraden dezen titel te kiezen. „Deze naam geeft enerzijds duidelijk aan a. dat bedoelde geleerde zich met den Islam moet bezig houden (Arabische aangelegenheden), b. dat hij zich ook met Javaansche pseudo-religies moet bezig houden (Javaansche aangelegenheden), en c. dat hij met zijn studies de zending moet trachten te dienen. Anderzijds wordt echter — en dat was van het hoogste belang — voorkomen, dat die naam, welke ongetwijfeld bekend werd, ook maar iets inhield, dat kwetsend zou kunnen zijn voor den Mohammedaan of voor wien ook, die de Chr. religie nog niet beleeft, zoodat reeds van tevoren alle toegang tot Mohammedaan of aanhanger van eenige Javaansche pseudo-religie reeds om den naam was afgesneden en onmogelijk gemaakt”.

Wij moeten erkennen eenigszins verbaasd te zijn over deze motiveering. Want wat voor krenkends kan er nu toch voor den Mohammedaan liggen in den naam „taalgeleerde”?

Merkwaardig vinden wij voorts, dat in de instructie art. 6 het woord „pseudo-religies” tusschen „” is gezet; de religies op Java, en met name de Islam, zijn toch pseudo, d.i. valsch, in tegenstelling met den Christelijken godsdienst, dien wij belijden de ware religie te zijn? Een groote verbetering achten wij, dat in art. 7 de woorden „gebonden aan de Geref. beginselen” vervangen zijn door „gebonden aan de belijdenisschriften onzer Geref. kerken, en de beginselen, die in overeenstemming daarmede, verder op eenig punt uit den Woorde Gods af te leiden mogen zijn”.

Aan de deputaten is bij vernieuwing de opdracht gegeven werkzaam te zijn ten opzichte van den zendingenadviseur. Geve God, dat hun zoeken spoedig met gunstigen uitslag worde bekroond!

Artikel 95 van de Acta luidt eenigszins duister: „Dr. H. A. v. Andel rapporteert inzake C 4, betere verdeeling van het zendingsterrein, en adviseert, dat de Synode de wenschelijkheid nitspreke, dat de kerken van Noord- en Zuid-Holland trachten te komen tot een meer evenredige verdeeling van de zendingenlasten”. Het woord „lasten” zou onwillekeurig doen denken aan „kosten”, en dat is toch hier niet het geval.

De zaak zit zoo. Inderijd heeft Amsterdam (met de kerken van Noord-Holland) gevraagd, om bij Djocjarta ook nog Solo te mogen bearbeiden. Middelburg (met Zeeland) vroeg terzelfder tijd om Solo, maar de zendingen-deputaten meenden Solo niet aan Zeeland te moeten geven, maar aan Amsterdam, omdat dit beter werd in staat geacht Solo te verzorgen; Zeeland kreeg toen Magelang, en is met zijn terrein ten hoogste dankbaar.

Het schijnt Amsterdam echter niet mee gevallen te zijn; ten minste, de ervaring heeft geleerd, dat het niet beide terreinen: Djocja en Solo, naar behooren kan verzorgen. In „Het Zendingenblad” behoort ds. Dijkstra, dat alles goed zou zijn gegaan, indien het werk in Solo maar onvruchtbaar was gebleven; maar Amsterdam heeft toch wel op

vruchtbaarheid gerekend, toen het Solo ook begerde? en toch ook wel om die vruchtbaarheid geboden? Zonderling klinkt dan ook de bewering in het Zendingenblad, dat wel gemakkelijk het tractement van een Miss. dienaar kon worden bijgebracht, maar dat de zegen des Heeren nu bij dit tractement te groote lasten aan Amsterdam komt opleggen. Men vraagt zich onwillekeurig af, of Amsterdam dit dan niet vooruit bedacht heeft? en zoo ja, of het dan niet zijn krachten overschiet heeft?

Hoe het ook zij, Amsterdam vindt het billijk, dat het „outlast” wordt van Solo... neen, van Djocja; Solo wenscht het te houden, maar het oude, bloeiende terrein Djocja, met zijn Petronella hospitaal en Keuchenius-school wil het kwijt. Het oog viel op Z. Holland ten Noorden, dat Wonosobo voor zijn rekening heeft, een gebied, dat weinig opoffering vraagt. Het bleek, dat Z. Holland ten Noorden wel genegen was, om Djocja over te nemen; en wie zal dat niet verstaan! Echter, dan wenschte het van Wonosobo bevrijd te worden. Men meende nu verder, dat Rotterdam best Wonosobo erbij kon nemen. Doch ziet, dit doet Rotterdam niet. Daar zit nu heel de zaak vast!

Solo heeft twee miss. dienaren noodig, maar Amsterdam is nu wel genoodzaakt om ds. Pos naart Djocja te zenden ter vervanging van ds. Zwaan, die niet meer terugkeert, en dan zal dr. v. Andel alleen moeten blijven. Dwingend kan de Synode niet optreden, want wij zijn vrije kerken, ook in het werk der zending, maar zij heeft wel een zedelijke druk uitgeoefend, met name op Rotterdam door haar besluit, dat zij de wenschelijkheid uitsprekt van een betere regeling der lasten. Het staat natuurlijk aan de betrokken kerken te oordeelen, of Rotterdam zonder overwegend bezwaar Wonosobo erbij kan nemen. Voor een buitenstaander staat het wel vast, dat het wenschelijk is, dat men tot overeenstemming kome, zij het ook om andere overwegingen of op andere gronden, dan het zendingenrapport noemt en ds. Dijkstra in zijn brief aangeeft. Het zou zeer te betreuren zijn, indien Solo minder krachtig bewerkt kon worden dan noodig is. Moge dan ook hier het heilige solidariteitsgevoel zegevieren!

Voor den speurder bieden de Acta synodi inzake de zending nog veel meer welkom materiaal. Wij denken b.v. aan de Pandita djawa, de Keuchenius-school enz. Maar wij hopen in de gelegenheid te zijn op deze en andere punten in afzonderlijke artikeltjes terug te komen; haast is er niet bij. Wij voegen ons voorlooppig in het koor dergenen, die onze kerkeraden ernstig hebben aangeraden, de Acta nog niet dadelijk in het donkere archief bij te zetten, maar den inhoud te bestudeeren; met name onze predikanten zijn geroepen de Acta in het algemeen en het zendingenrapport in het bijzonder „curieuslijk” te onderzoeken; dat zal bijdragen ook tot de ontwikkeling van den critischen zin.

A. J. P.

J. D. WIELENGA.

LITERATUUR EN KUNST.

Moderna letterkunde en Christelijke opvoeding.

XII.

In tweeërlei opzicht moet de opvoeder (ook de zelfopvoeder, dat is ieder groeiend mensch), die zich met ons vraagstuk bezig houdt, zuiver kijken leeren.

Hij moet hebben den kijk op de ziel, en den kijk op het boek, of, wilt ge, hij moet zich een waar oordeel vormen over twee zielen, ieder op zichzelf en in verband met elkander, de ziel van den mensch en de ziel van het boek.

Verwar deze tweeërlei zielkunde niet met elkander.

Het is mogelijk (al zal het uitzondering zijn), dat iemand een goed boeken-kenner en een slecht menschenkenner is.

Of omgekeerd.

Maar het verband is zeker en natuurlijk.

En beiderlei zielkunde is even moeilijk als gewichtig.

Boeken zijn als bloemen.

Wie kent de bloem?

Het kind, dat ruw het fonkelkleurig wonder afrukt, aangaapt, wegwerpt en... vergeet?

Het ijdelruitig nuffe, dat met dweperige oogjes naar het kleurnysterie loert, en dan die kleuren prostitueert tot „verfraaiing” van een pronkerig toilet?

De nijvere plantenvorscher, die het mooie natuurschap met zijn vale vingers uit elkaar trekt, en de lijkdeelen laat verdorren in de vakjes van zijn systeem?

Deze menschen, allen, hebben de bloem, maar niet haar ziel, gezien.

Rousseau vertelt, dat hij eens bij het lang en aandachtig beschouwen van een bloem tot tranen toe ontroerde.

Hij had de ziel der bloem ontdekt.

Zeg niet, dat deze man een sentimenteelse flauwert was, maar tracht ook, vooral gij, christen, in Gods werk gedachten Gods te lezen, en te ontmoeten den Geest, dien God uitzendt in zijn schepping om haar te doen leven.

Het boek is het grootste kunstwerk van den

mensch, hij baart het uit zijn ziel, hij maakt het naar zijn beeld.

Als het tenminste echt een boek is, en geen verzameling woorden op dor papier.

Een boek lezen is dus niet woorden lezen, noch zich laten meeslepen door een verhaal, maar het speuren naar de ziel en luisteren naar den harteklop van wat daar van binnen leeft.

Het allereerste keuringswerk gaat dus over de vraag van dood of leven.

Een boek als het onlangs verschenen (en in het Hollandsch vertaalde) werk van Rudolf Bartsch: *Lukas Rabesam, hoe twaalf moderne menschen God zochten*, en ook het oudere: *Jörn Uhl van Gustav Frenssen*, hooren bij de boeken, waarin het leven trilt. De Pleegzoon van Van Lennep is niet uit een ziel, maar uit een verstand (soms ook onverstandig) bestuurde pen geboren.

Het is maak-werk, Peek- en Kloppenburg-confectie. En dan, als hij in het boek het leven heeft ontdekt, moet de keurder, proever, het beoordeelen naar de wetten van de kunst en de moraal.

Gewoonlijk heeft een levend boek een zuiveren stijl, want de stijl is ziel, onmiddellijke schepping.

Wie in de opvoeding zich verplicht acht te rekenen met de kunst (en deze plicht is christenplicht), zal dus de voorkeur geven aan het zuiver kunstproduct. Werkelijke schoonheid is het algemeen-genade-licht, waardoor de mensch in zeker opzicht innerlijk wordt verlicht. Tegen leelijk-gestyleerde, fantastisch-onzuivere, ziekundig-onwaarschichtige, boeken, moeten wij toornen, omdat wij christenen zijn.

Maar ons christenschap verplicht ons ook tot de keur naar de wetten der moraal.

Wanneer er geen zondebederf was, zou alle kunst per sé zedelijk zijn, omdat alle ware schoonheid is van God.

Maar waar is de pure schoonheid in dit „jammerdal“?

Er is ook een zwoele, perverse, schoonheid uit de diepte.

Niemand durft in de muzikale scheppingen van Wagner en Strausz het schoonheidsmerk ontkennen. En toch ademt de luisteraar somtijds in de atmosfeer van het pessimisme van decadente (ont-aarde) zielen.

Er is aan deze muziek ook het parfum van lagere zinnelijkheid.

Gelijk ook de mooie stijl van Couperus bedwelmend werkt door het parfum van ijdelheid en hartstocht.

De eerste eisch is daarom: de schoonheid moet een reine schoonheid zijn als van een lentezon in onbezwanterde lentelucht.

Maar ook naar den inhoud heeft de kritikus-opvoeder het letterkundig werk te wegen in de weegschaal der moraal.

Alleen de volstrekte naturalist kan zeggen (en dan is het nog enkel zeggen), dat de vorm en inhoud één zijn.

De „tachtigers“ op het eerste feest der nieuw ontdekte kunst zijn van deze leuze dronken (ja werkelijk dronken) geweest.

Ten deele is deze school weer door de koele werkelijkheid ontwaakt, men geeft weer toe, dat in de kunst, althans in de letterkunde, de inhoud eigen waarde heeft.

Maar daarmee zijn wij er nog niet.

Want vooreerst blijft het een vraag, of de moraal van den kunstenaar iets anders is dan die van de maatschappelijke, door de wet beschermde, zede.

En ten tweede is er de uitvlucht, dat de door de maatschappij veroordeelde zede, door den kunstenaar wordt aanvaard als „geheiligd“ door de kunst.

Op dien grond (?) hebben de moderne kunstenaars zelfs „De Hel“ van Barbusse in bescherming genomen tegen de verontwaardiging van het publiek en de aanklacht van den officier van justitie.

De christen-opvoeder keurt dus den inhoud van het boek, geheel afgedacht van den kunstvorm, en naar het recht der voor hem geldende, positief van God geordende, moraal.

Maar dan komt een moeilijkheid.

Twee moeilijkheden.

Keurt ge een boek af, alleen om het feit, dat b.v. de naam des Heeren wordt misbruikt, of ijdele gesprekken worden gevoerd, of flauwe, looze, „tafereelen“ worden „beschreven“?

Dan moet gij uit uw kring bannen het grootste deel van de boeken, die dusver in uw kring als onschuldige ontspanningslectuur werden geduld.

Schrap dan Oltmans, Van Lennep, in ieder geval de meeste modernen. Louis Couperus voorop.

Veroordeelt ge een boek omdat de inhoud niet verenigbaar is met de stellige waarheid van de Schrift?

Geef dan ook aan Selma Lagerlöf in uw boekenkast geen plaats.

Er zijn er onder ons, die, om de enkele reden, dat een letterkundig werk niet positief christelijk is, of zelfs in enkele opzichten door van het christendom afwijkende dingen hindert, niet in den ban doen.

Men breke over de mannen van dit ruimere standpunt niet dadelijk den vonnis-staf.

Er zij eerbied voor conscientie-vrijheid.

Maar, gelijk wij in het begin betoogden, de keur

van het boek moet niet gaan over de enkele zinnen, zelfs niet in hoofdzaak over de z.g. „tafereelen“, maar over den geest en de ziel van het levende boek.

Een boek kan volkomen zuiver en zedelijk zijn, insoover het door geen enkel aanstootelijk woord, of gewaagde passage, wordt „ontsiert“, en toch kan juist dat boek het meest gevaarlijk zijn om de ziel, die achter het woordomhulsel ademt.

Het fatalistisch „Eline Vere“ kan van dit boeken-soort misschien het voorbeeld zijn.

Maar dan verder.

De ziel van het boek wordt door den opvoeder in contact gebracht met de ziel van een mensch.

Nu komt het aan op de uiterst fijne beoordeeling, of dit bepaalde boek schadelijk, althans gevaarlijk, is voor dien bepaalden mensch.

Hier zijn allerlei toestanden en verhoudingen mogelijk, die niet onder streng omschreven regelen kunnen worden gebracht, en dus nopen elk geval afzonderlijk te beschouwen, in ieder geval de toepassing niet te zeer afhankelijk te stellen van een zeker systeem.

Eénzelfde boek kan voor de ééne ziel onschuldig, voor de andere ziel verderfelijk zijn.

Een op zichzelf geoorloofd boek kan op zekeren tijd en in zekeren kring in aanmerking komen voor den boycot.

Er zijn immers omstandigheden, dat het drinken van een onnoozel glaasje wijn voor iemand, zelfs voor een heel gezelschap, zondig wordt.

Maar daarom zijn er wel enkele meer algemeene beginsellijnen te trekken, waarnaar de opvoeder zijn methode richten kan.

Daar is b.v. de onderscheiding tusschen groene en rijpere jeugd.

De kwestie van de puberteit (overgangleeftijd).

De kinderziel is een afzonderlijke ziel, die in een eigensoortige wereld leeft.

Voor al wanneer zij overgroeit naar de grootemenschelijke wereld is zij voor ontwrichtingen en ont-aardingen vatbaar.

Zij deint bijna hulpeloos mee als een lichte kano, die in een stroomversnelling raakt, of als een zeilschip, dat uit de effen riviermonding opeens wordt opgetild door de golven der „volle zee“.

Tegenover deze half-wassen jeugd is in den laatsten tijd, door de onbezonnenheid der opvoeders, het zwaarst gezondigd.

Ontalijke jeugd-zielen zijn door de onwaakzaamheid der „wakkers“ in den modernen stroom verdronken, nog eer zij water hadden gezien.

Hier moet de reformatie der opvoeding beginnen, en is bezinning plicht.

B. W.

Naschrift. C. B. te A. Uw bibliotheek, waarvan ge mij catalogus zendt, heeft mijn bewondering opgewekt. Door den omvang. Het is mij onbegrijpelijk, hoe ge met betrekkelijk geringe middelen, zulk een leger hebt verzameld. Maar ook de keur, die ge aangelegd hebt, is voorbeeldig. Wellicht kan ik in mijn artikelenreeks, als ik aan de praktische wenken toe ben, van uw arbeid gebruik maken.

J. D. te Y. Dank voor uw belangrijke eigenlevensbeschrijving ten opzichte van de literatuur. Gij geeft mij goed materiaal tot onderzoek.

B. W.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

De organisatie van de Dutch Reformed.

De Dutch Reformed komt onder gewone omstandigheden eenmaal des jaars in Generale Synode te zamen. Zij wordt daartoe opgeroepen door den Voorzitter van de laatst gehouden Synode, die aan den avond van den dag waarop zij voor het eerst samenkomt, voorgaat bij de bediening des Woords. Zoo preekte o.a. Rev. Peter Moerdijk, D. D., die de Synode van 1917 te zamen riep, aan den avond van den eersten dag harer vergaderingen op Woensdag 31 Mei over de woorden: Totdat ik in Gods heiligdommen inging, en op hun einde merkte, Ps. 73:17. Dezen zomer hield de Synode haar honderdveertiende gewone zitting. Ik bedoel daarmee dat de Dutch Reformed haar 114de Synode hield. Om misverstand te voorkomen wil ik opmerken dat ik mij bij de mededeeling van de organisatie dezer kerk zal onthouden van kritische opmerkingen. Om mij nu eens te houden bij eene bepaalde Synode, opdat men leere kennen hoe de gang van zaken is bij deze hoogste kerkelijke vergadering, volg ik het kort verslag van die welke in Mei 1917 gehouden werd in de Reformed Church te Asbury Park, N. J. Haar zitting ving aan op Woensdag 31 Mei; haar laatste zitting werd gehouden op den daaropvolgenden Woensdag, 6 Juni. Aan haar gingen vooraf de vergaderingen van de vier particuliere Synodes, waaronder weer acht- en dertig Classes ressorteeren. De Particuliere Synodes vergaderen door den regel éénmaal des jaars, en wel in het begin van Mei. De Classes vergaderen gewoonlijk tweemaal 's jaars; in September of October valt door den regel de najaarsvergadering; in Maart, doch meestal in April, de voorjaarsvergadering. Het Moderamen der Generale Synode

wordt samengesteld uit een President, met een vice-President, uit twee tijdelijke scriba's, terwijl een ander der leden wordt aangewezen voor de pers. Deze laatste functionaris wordt voor den duur van een geheel jaar aangewezen. De Synode van 1917 koos tot haar President Rev. J. P. Searle, D.D., de voorzitter van de Faculteit van het Theologisch Seminarie te New Brunswick. De voorzitter van het comité voor de correspondentie en „Religious Exercises“ biedt daarop het programma der Synode aan, wat wij het „Agendum“ noemen, zooveel als een rapport uitgebracht omtrent de werkzaamheden van eene Commissie die samengesteld is uit het zooveel genoemde comité en den President van de voorlaatste Synode. Deze Commissie stelt ook voor de „werkwijze“ die door de Synode zal worden gevolgd om op de meest voordelige wijze den Synodalen tijd te benutten. Zij doet derhalve het werk dat bij ons vooral door de Synodale Kerk wordt verricht. Zoo'n Commissie wordt telkens weer voor een jaar benoemd ter voorbereiding van de volgende Synode.

Een zeer gelukkig verschijnsel voor de Dutch Reformed is, dat het rapport, dat een overzicht biedt van den stand van zaken, gemeenlijk toename van het tal der leden, der kerken en der predikanten aanwijst, welk verschijnsel, zooals licht valt te vermoeden, gepaard gaat met een gestadigen groei aan bezittingen enz. enz. Uit het rapport, uitgebracht op de Synode van 1917, bleek, dat de Dutch Reformed teekenen geeft van sterken groei. Dit gaf zooveel redenen tot dank, dat de Synode zich verenigde, na het uitgebrachte rapport, in gemeenschappelijk gezang, gebed en dankzegging. Nadat een rapport was uitgebracht, waarin de namen werden genoemd der in den loop van dat jaar gestorven Dienaren des Woords, ging wederom een der leden voor in een „appropriate“ gebed. De lezing van dit rapport werd door de Synode staande aangehoord. Iedere Synode heeft natuurlijk haar bijzondere punten van meer of minder belang. Zoo kwam in '17 de vertaling der kerkorde ter sprake. En moge nu al in de meeste kerken het Engelsch de taal zijn en meer en meer worden, waarin dient te worden gepreekt en waarin ook de verslagen van de Synode worden gegeven, toch verloor de Synode niet uit het oog dat in vele kerken nog in het Nederlandsch wordt gepreekt en daarom heeft zij zorg gedragen, nog wel op de Synode van '17, toen er door het chauvinisme, ontstaan tengevolge van het deelnemen van Amerika aan den wereldoorlog, een actie werd gevoerd tegen het preeken in eenige vreemde taal, zelfs ook in het Nederlandsch, dat haar „Constitution“, wij zouden zeggen, haar kerkorde, in het „Hollandsch“ werd vertaald en wel met de nadere stipulatie, dat zoude worden benoemd eene Commissie, bestaande uit leden, die met die taal goed op de hoogte waren en haar spraken, om de vertaling der kerkorde die aan de Synode werd aangeboden, nauwkeurig na te gaan. Onder de leden der Commissie merkte ik nog op een oude kennis uit mijn studententijd. Op bovengenoemde Synode rapporteerde ook eene Commissie inzake de samenstelling van een „gezangboek“. Omtrent het door deze Commissie samengestelde boek werd door de Synode besloten, nadat het was aangenomen, dat dezelfde commissie ook zorg zou dragen voor de uitgave daarvan, indien mogelijk in overleg en samenwerking met de Commissie die zorgt voor de uitgaven die geschieden vanwege de Dutch Reformed. Uit de acta harer handelingen merken wij dat ook deze kerk, waarin het „Neerlands bloed“ nog stroomt, de gewoonte heeft om zich tot de Overheid te richten met hare wenschen, al zijn die ook niet van zuiver kerkelijken aard. Had ik niet voorgenomen mij van kritiek te onthouden, ik zou aan het feit dat de Synode van Asbury Park, N. J., besloot zich te wenden tot den President der Vereenigde Staten en de beide Kamers (houses of Congress) met het oog op den „tegenwoordigen oorlog“ ter verkrijging van een verbod om sterke dranken te fabrieken en te verkoopen, een waarschuwing willen ontleenen voor die Kerk om zich toch heftig op hare kerkelijke vergaderingen streng te bepalen bij kerkelijke aangelegenheden, opdat de van God gestelde grenzen niet worden uitgewischt. Op de Generale Synode van '17 werd te Asbury ook een rapport uitgebracht door een Synodale Commissie voor Onthouding en naar aanleiding daarvan werd eene resolutie aangenomen, inhoudende het genoemde verzoek, dat als een rekwest, geteekend door den voorzitter en den vasten scriba, zou worden gezonden aan den President der U. S. en de genoemde lichamen.

In hetzelfde jaar 1917 werd door de Synode eene Commissie benoemd, die haar hulp zou bieden, desgevraagd, bij de plechtige herdenking van de Hervorming in de plaatselijke kerken der Reformed. Verder werd toen besloten, nadat het rapport was uitgebracht van eene Commissie, die tot taak had om eene gemeenschappelijke viering van de Hervorming voor te bereiden met de „Reformed Church in the United States“, dat te doen te Akron, Ohio, Philadelphia en New-York.

Ook voor de emeriteering harer dienaren wil deze Kerk goede zorg dragen. De classes stelden aan de Synode voor pogingen te doen om te komen tot de vorming van een kapitaal van minstens \$ 1.000.000